

2024

BEREDSKABSPLAN

EKSTREMISME OG RADIKALISERING

Indhold

1. Barnets lov	2
2. Formålet med denne beredskabsplan	2
3. Forebyggelse, opsporing og håndtering i Fredensborg Kommune	2
4. Definition af begreber	3
Ekstremisme	3
Radikalisering	4
5. Infohusene og den danske forebyggelsesmodel	4
Infohusene	4
Den danske forebyggelsesmodel	5
6. Organisering og sagsgange i Fredensborg Kommune	6
Infohus Kommune i Fredensborg Kommune	6
Sagsgange	8
7. Bekymringstegn – symptomer og signaler	8
8. Hvor skal du henvende dig ved bekymring om radikalisering og ekstremisme?	9
Vedr. borgere under 18 år	9
Vedr. borgere over 18 år	10
9. Her kan du hente mere viden og få rådgivning	10

Beredskabsplan, ekstremisme og radikaliserings

1. Barnets lov

Barnets lov trådte i kraft den 1. januar 2024. Ifølge dennes §15 stk. 3 skal alle kommuner have et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af ekstremisme og radikaliserings blandt børn, unge og deres familier. Det er endvidere et krav, at beredskabet udformes skriftligt, vedtages af Byrådet og offentliggøres, og at Byrådet reviderer beredskabet løbende efter behov, dog som minimum hvert fjerde år.

2. Formålet med denne beredskabsplan

Danmark er et fredeligt land, og de fleste borgere føler sig trygge ved at bevæge sig rundt i samfundet. Alligevel sker det ind imellem, at personer eller grupper radikaliseres eller tilslutter sig ekstremistiske grupperinger. Det er derfor vigtigt, at den slags situationer kan forebygges, opspores og også håndteres, når de opstår, for at værne om trygheden i samfundet og kunne færdes frit uden at skulle frygte chikane, repressalier eller i yderste konsekvens terror.

Formålet med denne beredskabsplan er at sikre, at alle sager vedrørende ekstremisme og radikaliserings, dvs. akutte såvel som bekymringssager, håndteres systematisk, effektivt og med høj faglighed. Beredskabsplanen er udformet, så den dækker ikke blot børne- og ungeområdet men også voksenområdet. Sagerne skal som udgangspunkt håndteres i kommunens almindelige indsatser. Der kan imidlertid være tvivl om, hvordan sager om mulig ekstremisme og radikaliserings bør håndteres, og det er derfor vigtigt at have en beredskabsplan for området. Beredskabsplanen skal således tydeliggøre overfor ledere og fagpersoner, hvem de kan henvende sig til for at få hjælp og sparring, og hvordan de skal handle. Endelig skitserer beredskabsplanen de symptomer og signaler, som fagpersoner skal være opmærksomme på for at kunne genkende og spotte situationer, hvor ekstremisme eller radikaliserings muligvis er i spil. Sidst i beredskabsplanen kan man finde en liste over henvendelsesmuligheder for sparring og konkret hjælp i sager om ekstremisme og radikaliserings.

3. Forebyggelse, opsporing og håndtering i Fredensborg Kommune

Veje til radikaliserings og ekstremisme for individer og grupper er mangeartede og komplekse og opstår i et samspil mellem faktorer på samfunds-, gruppe- og individniveau. Ekstremisme kan have store omkostninger – for den enkelte og for samfundet. Derfor er der en række negative konsekvenser af ekstremisme, som myndighederne har pligt til at handle på, såsom kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv, men også sociale udfordringer til skade for den enkelte borger eller dennes familie eller omgangskreds.

For at kunne arbejde effektivt med området, har Fredensborg Kommune etableret en gruppe af særlige fagprofessionelle, der træder til og udarbejder en vurdering, når en sag kommer til kommunens kendskab. Dette samarbejde kaldes Infohus Kommune og består af nøglepersoner med særlig viden på området fra Fredensborg Kommune og Nordsjællands Politi. Infohus Kommune kan desuden trække på specialistviden fra relevante rådgivningstilbud på området efter behov.

Opkvalificering af viden om ekstremisme og faglig sparring på et generelt plan foregår i Infohus Netværket, hvor der er deltagere fra alle kommuner på tværs af den givne politikreds (se mere herom i kapitel 5 om Infohus Netværk).

4. Definition af begreber

Det er vigtigt med tydelighed omkring begreberne *ekstremisme* og *radikalisering*, og hvad de dækker over for at kunne opspore og genkende det, når man møder det. Men også for at vide, hvordan man som fagperson skal handle i situationer, hvor der er grund til bekymring, eller hvor man har konkret mistanke eller viden om ekstremisme eller radikalisering.

Denne beredskabsplan benytter definitioner og beskrivelser af begreberne *ekstremisme* og *radikalisering*, som de er defineret af Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme (CDE). CDE benytter de definitioner, der findes i den nationale handlingsplan fra 2016.

Ekstremisme

Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme (CDE) definerer ekstremisme som det, at personer eller grupper enten begår eller søger at legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med henvisning til samfundsforhold, de er utilfredse med.

CDE skriver desuden, at ekstremistiske miljøer og ideer endvidere ofte er karakteriseret ved:

- Manglende respekt for andre menneskers frihed og rettigheder
- Manglende respekt for institutioner og beslutningsprocesser i det repræsentative demokrati
- Forenklede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende
- Lukkethed og fokus på et opfattet modsætningsforhold mellem "os" og "dem"

CDE skriver endvidere, at ekstremisme er et fænomen under løbende forandring og kommer til udtryk på mange forskellige måder. For eksempel ved at emner som migration, globalisering, væbnede konflikter, klima, biodiversitet, dyrevelfærd, kønsidentiteter m.v. behandles på nye måder eller tages op i nye sammenhænge, hvor man – implicit eller eksplicit – søger at legitimere vold og andre kriminelle handlinger.

De væsentligste former for ekstremisme i Danmark er islamisme, højreekstremisme og venstreekstremisme.

Radikalisering

Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme (CDE) definerer radikalisering som en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer sine handlinger efter ekstremistisk ideologi.

CDE skriver videre, at termen *radikalisering* er omdiskuteret, og at man i forskningen i stigende grad går bort fra at benytte denne term og i stedet taler om "pathways" eller "veje ind og ud af ekstremisme".

Både erfaring og forskning viser, at alle individers og grupperes veje til ekstremisme er forskellige og typisk foregår i et komplekst samspil mellem faktorer på samfunds-, gruppe- og individniveau.

5. Infohusene og den danske forebyggelsesmodel¹

Der er i Danmark gennem mange år opbygget et solidt samarbejde på tværs af myndigheder for at forebygge de negative konsekvenser af ekstremisme – fra terror, vold og andre ulovligheder til social mistrivsel.

Infohusene

Infohuset er et kriminalpræventivt samarbejdsforum bestående af centrale tovholdere fra politi og kommune, der arbejder med forebyggelse af kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv. Derudover indgår også Kriminalforsorgen, psykiatrien og andre relevante myndigheder i samarbejdet.

Infohusene bygger videre på de myndighedssamarbejder, som i bredere forstand forebygger kriminalitet, og hviler således på mange års erfaring med forebyggende samarbejde på tværs af myndigheder - herunder bl.a. SSP-samarbejdet (samarbejde ml. skoler, sociale myndigheder og politi). For SSP-medarbejdere indgår involvering i ekstremisme derfor som et bekymringsparameter for risikoadfærd på linje med fx butikstyveri, udadreagerende adfærd og misbrugsproblemer.

Infohusene består af to elementer:

Infohus Netværk

Der er et Infohus Netværk i hvert af landets 12 politikredse. Her kan politi, kommuner samt andre aktører – herunder også nationale aktører – udveksle viden og drøfte bekymrende tendenser på et generelt niveau.

Infohus Kommune

Infohus Kommune er et samarbejdsforum mellem den enkelte kommune og den relevante politikreds. Infohus Kommune samles, når der er bekymring for, om en borger er i risiko for over tid at begå kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv. Det overordnede formål er at vurdere bekymringen på tværs af kommune og politi og eventuelle andre relevante myndigheder. De respektive myndigheder iværksætter efterfølgende foranstaltninger og tiltag i eget regi. Der træffes derfor ikke myndighedsbeslutninger i Infohus Kommune på ekstremismeområdet.

Infohus Kommune træder sammen ad hoc ved en konkret bekymring, der fx kan være kommet til kendskab fra en borger via Hotline mod radikalisering, kommunen eller politiet. Drøftelsen i Infohus Kommune sker

¹ Information og tekst i dette afsnit er hentet fra Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme, stopekstremisme.dk

inden for rammerne af retsplejelovens muligheder for at udveksle personoplysninger for at forebygge kriminelle handlinger (§ 115). Der er desuden udviklet et særligt værktøj til systematisk og ensartet vurdering af bekymringer om ekstremisme i infohusene.

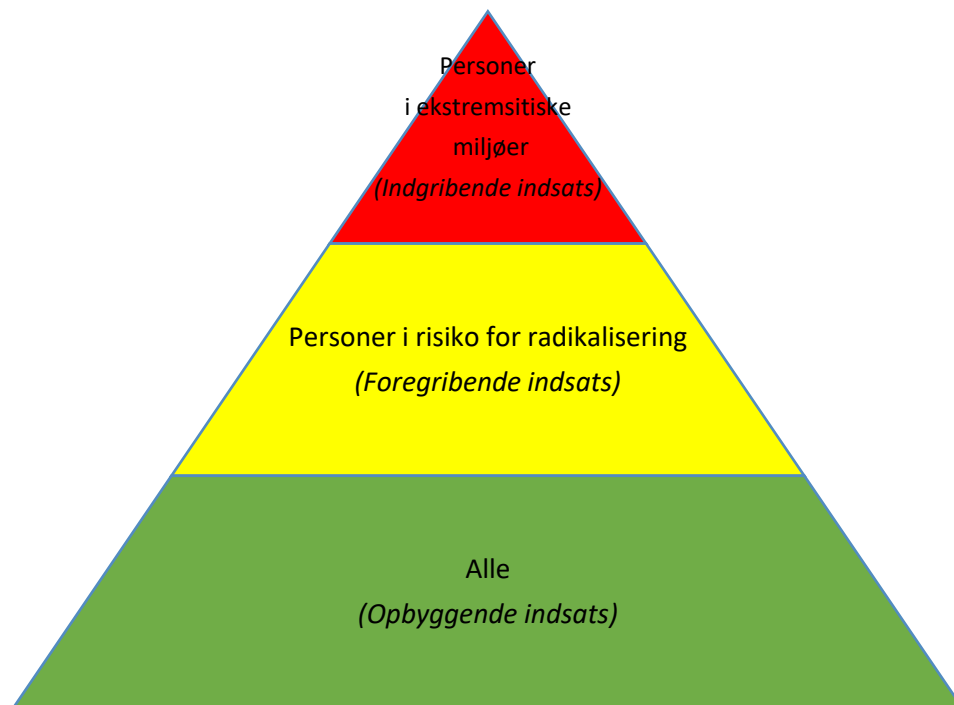
Den danske forebyggelsesmodel

Ifølge Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme tager den danske tilgang til forebyggelse af ekstremisme udgangspunkt i, at ekstremisme har mange forskellige negative konsekvenser. Ikke alene forårsager ekstremisme terrorhandlinger, vold, trusler, hærværk og andre hadmotiverede forbrydelser; ekstremisme kan også skade menneskers sociale trivsel og demokratiske dannelse. Derfor er der flere lovgivninger, som forpligter myndighederne og begrunder en forebyggende indsats:

- Straffeloven og anden lovgivning på justitsområdet skal hindre terror og andre ulovlige handlinger
- Den sociale lovgivning skal sikre borgernes trivsel, udvikling og selvstændighed
- Skole- og uddannelseslovgivning skal sikre trygge undervisningsmiljøer og dannelse af eleverne til et samfund med frihed og folkestyre.

Disse forskellige lovgivninger og begrundelser for at forebygge ekstremisme indebærer et bredt tværsektorielt samarbejde mellem forskellige myndigheder både på lokalt, regionalt og nationalt plan.

Den samlede forebyggelsesindsats kan illustreres med forebyggelsestrekantens tre niveauer: Det *opbyggende*, det *foregribende* og det *indgribende* niveau ofte illustreret med farverne grøn, gul og rød.

Forebyggelsestrekanten

Opbyggende indsatser

Den tidlige forebyggelse er for alle borgere og sker gennem brede, *opbyggende indsatser* i dagtilbud, skoler, på ungdomsuddannelser, i familien og blandt civile aktører som foreninger og klubber. De brede forebyggende indsatser er med til at ruste børn og unge med demokratiske, kritiske og sociale kompetencer, som skaber modstandskraft over for udvikling af risikoadfærd, og de danske kommuner spiller derfor en central rolle i denne indsats. Som eksempel på en konkret, opbyggende indsats kan nævnes SSP's arbejde i skoleklasserne, hvor der bl.a. er fokus på digitale medier, adfærd og trivsel, og hvor alle elever deltager i den samme undervisning uden hensyn til personlige eller familiære omstændigheder.

Foregribende indsatser

Foregribende indsatser skal dæmme op for risikoadfærd, inden den udvikler sig i mere alvorlig retning. De foregribende indsatser kan fx være relationsarbejde i institutioner, skoler og gadeplansindsatser i udsatte boligområder. Endvidere arbejder "infohusene", de lokale kriminalpræventive samarbejder mellem kommuner, politi m.fl. for at forebygge ekstremisme. Infohusene bygger videre på SSP-samarbejdet og omfatter på det lokale niveau dels Infohus Netværk og Infohus Kommune. På baggrund af infohusets anbefalinger kan der efter behov gives støttetilbud tilpasset den enkeltes behov, risici og ressourcer, som kan hjælpe personer til at gøre sig fri af risikoadfærd – fx mentorstøtte eller andre former for sociale, sundhedsmæssige eller uddannelses- og beskæftigelsesrettede indsatser.

Indgribende indsatser

De indgribende indsatser er indsatser overfor personer, der har begået kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv eller som vurderes at være i overhængende risiko for at gøre det. Disse indsatser varetages af PET, politiet og Kriminalforsorgen, men der kan ofte også være brug for en social eller beskæftigelsesrettet indsats, hvilket kommunen skal varetage i samarbejde med øvrige aktører.

6. Organisering og sagsgange i Fredensborg Kommune

Fredensborg Kommune har som mange andre kommuner lang erfaring med at indgå i infohus-samarbejdet og håndtere sager om mulig radikaliserings og ekstremisme, når de opstår.

Infohus Kommune i Fredensborg Kommune

Fredensborg Kommune har nedsat en arbejdsgruppe bestående af fagpersoner kaldet "Infohus Kommune" (se ovenfor om infohusene), der træder sammen og vurderer, hvordan en sag bedst håndteres, når den kommer til kommunens kendskab. Infohus Kommune er et samarbejdsforum mellem kommune og politikreds. Formålet med Infohus Kommune er at sikre et lokalt myndighedskoordinerende samarbejde, hvor relevante kompetencer samles til en systematisk, koordineret og kvalificeret analyse og vurdering af bekymringer.

Infohus Kommune i Fredensborg består af

- Løsladelseskoordinator fra Jobcenteret (Infohus-tovholder)
- SSP-medarbejder
- Faglig leder fra Modtagelsen v. børn under 18 år
- Infohustovholder fra Nordsjællands Politi

De fleste sager kommer ind via tovholder i Jobcenteret, men i sager, der kommer ind via Center for Familie og Unge, ligger ansvaret for at bære sagen videre og håndtere den korrekt hos repræsentant fra enten Modtagelsen eller SSP alt efter sagens indgang. Det skal altid vurderes, hvem og hvor mange fra kommunen, der skal deltage i Infohus Kommune, når sagen drøftes her. Dette er tovholders ansvar – og i sager med borgere under 18 år betyder det enten repræsentant for Modtagelsen eller SSP alt efter indgang til kommunen. Ved behov kan Infohus Kommune trække andre myndigheder/fagligheder ind – fx psykiatrien.

Deling af personlige oplysninger i Infohus Kommune sker som oftest med udgangspunkt i retsplejelovens §115, der sikrer at myndigheder kan udveksle oplysninger om personer, der vurderes at være i risiko for ekstremisme, når det er nødvendigt af hensyn til det kriminalitetsforebyggende arbejde.

Infohus Kommune benytter *Vurderingsværktøj til anvendelse ved bekymring for ekstremisme* i deres arbejde, når der opstår en sag. Værktøjet er udviklet specifikt til myndighedernes samarbejde i Infohus Kommune og sikrer en grundig, faglig analyse og en ensartet systematik på tværs af kommuner og politikredse. Værktøjet er delt op i følgende tre trin:

1. Modtagelse og beskrivelse af bekymring
2. Analyse af personens situation
3. Helhedsvurdering og anbefaling

Vurderingen omfatter bl.a.:

1. En vurdering af risiko og trussel. Her er der fokus på, om der er risiko for, at personen søger at begå og legitimere vold eller andre ulovlige handlinger med ekstremistisk motiv til skade for sig selv og/eller andre, ved at se på:
 - a. Bekymrende overbevisninger og retorik
 - b. Voldsparathed
 - c. Kriminalitetshistorik
 - d. Bekymrende socialisering og relationer
2. En vurdering af trivsel og modstandskraft. Her fokuserer analysen på følgende fem dimensioner:
 - Personlighedsfaktorer
 - Psykisk sårbarhed
 - Familie
 - Netværk og fritid
 - Uddannelse og beskæftigelse

Vurderingsværktøjet er med til at sikre, at de relevante myndigheder kan iværksætte egnede og effektive indsatser på et oplyst grundlag. Den udarbejdede anbefaling kan desuden fungere som et supplement eller bidrag til en børnefaglig undersøgelse efter SEL, hvis der er tale om et barn eller ung under 18 år. Man kan læse meget mere om vurderingsværktøjet og hvordan, man bruger det, på Stopekstremisme.dk

Sagsgange

Når en sag om mulig radikalisering eller ekstremisme kommer til kendskab i Fredensborg Kommune, indkalder tovholder for Infohus Kommune de relevante parter i Infohus Kommune, herunder politiets tovholder. En bekymringshenvendelse kan også komme ind i infohussamarbejdet via politiets tovholder, der i så fald tager kontakt til den kommunale infohustovholder. Alle bekymringshenvendelser bliver således taget op i infohuset.

Hvis sagen er kommet ind via Center for Familie og Unge, er det repræsentanten fra Modtagelsen eller SSP, der orienterer og indkalder de relevante parter. Det vurderes fra sag til sag, hvem de relevante parter fra Infohus Kommune er, og om eventuelle andre skal drages med ind i sagen (fx psykiatrien).

Infohus Kommune drøfter herefter sagen og beslutter, hvordan den videre skal håndteres. Til dette arbejde anvendes vurderingsværktøjet. Efter kortlægningen og vurderingen af grundlaget for bekymringen udarbejder infohuset anbefalinger til det videre forløb for hver af de individer, sagen drejer sig om. Infohuset er således ikke et forum for myndighedsbeslutninger, men de relevante forvaltninger og parter benytter infohusets anbefalinger til at træffe afgørelse om det videre forløb og eventuelle indsatser i henhold til gældende lov. I sager, hvor kommunen skal sætte ind med tiltag, visiteres sagen videre alt efter, om det drejer sig om en borger under eller over 18 år.

Hvis Infohus Kommune vurderer, at bekymringshenvendelsen er uden grundlag eller ikke giver anledning til yderligere handling, henlægges sagen.

Borgere under 18 år

I sager om et barn/ung under 18 år håndteres sagen i Center for Familie og Unge. Repræsentant fra Modtagelsen i Infohus Kommune har ansvaret for det videre forløb, og for at sagen håndteres og evt. overdrages til relevant sagsbehandler i indsats- eller specialteamet, samt at eventuelle øvrige relevante parter inddrages.

Når sagen er overdraget til den rette sagsbehandler, har denne sagsbehandler ansvaret for at følge sagen til dørs. For børn og unge under 18 år skal der udarbejdes en børnefaglig undersøgelse med det formål at belyse forholdene omkring barnet/den unge. Ved iværksættelse af indsats skal der udarbejdes en handleplan, hvor målene med indsatsen fremgår.

Borgere over 18 år

Sager om borgere over 18 år håndteres i Jobcenteret. Infohustovholder i Infohus Kommune har ansvaret for, at sagen følges til dørs og håndteres effektivt og hensigtsmæssigt med inddragelse af øvrige relevante parter, herunder fx psykiatri eller sagsbehandler i Voksenteamet (Center for Psykiatri og Handicap).

7. Bekymringstegn – symptomer og signaler²

Det kan være svært at vide, om der er grund til at være bekymret. Men der er en række opmærksomhedspunkter, som kan være tegn på, at en person er involveret i ekstremisme eller er på vej til at blive det.

² Dette afsnit bygger på information fra Center for Dokumentation

Når en række adfærsændringer og bekymrende tegn optræder på samme tid, kan der være grund til at reagere på det, så bekymringen kan blive undersøgt nærmere. Opmærksomhedspunkterne er derfor ikke en tjekliste, men alene et hjælperedskab. Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme oplister følgende opmærksomhedspunkter:

Individuelle opmærksomhedspunkter:

- Udviser voldsparathed, fx ved at være involveret i voldshandlinger eller voldelige sammenstød
- Viser interesse for at rejse til udlandet og deltage i konflikter eller træningsaktiviteter, hvor ekstreme grupper er involveret
- Opsøger hjemmesider, litteratur eller film med ekstremistiske eller voldslegitimerende budskaber
- Truer, chikanerer eller udøver socialt pres overfor andre
- Er involveret i begivenheder med hadefulde eller voldslegitimerende budskaber
- Udbreder voldslegitimerende budskaber, fx via sociale medier
- Viser stor optagethed af en bestemt sag eller person
- Udtrykker foragt for og intolerance overfor andres holdninger
- Har en prædikende og moraliserende adfærd
- Udviser tilknytning til ekstreme budskaber gennem sin påklædning, sit udseende eller brug af totalitære symboler

Opmærksomhedspunkter om sociale forhold og borgerens netværk:

- Færdes i miljøer med let adgang til våben
- Har social omgang med personer eller grupper, som har ekstreme holdninger
- Isolerer sig og tager afstand fra familie og hidtidige venskaber
- Afbryder uddannelse, opsiger job og anden tilknytning til det omgivende samfund
- Familien er dysfunktionel

8. Hvor skal du henvende dig ved bekymring om radikaliserings og ekstremisme?

Vedr. borgere under 18 år

Hvis du som borger har bekymring eller mistanke om ekstremisme eller radikaliserings af en ung under 18 år, kan du skrive til social@fredensborg.dk. Denne mail bliver tjekket løbende hele dagen - også på helligdage og i weekenden. Skriv konkret og objektivt om, hvad du har hørt, oplevet eller set og hvornår. Fredensborg Kommune kvitterer for modtagelsen, og handlepligten ligger herefter hos myndigheden. Du kan også ringe til Modtagelsen i Fredensborg Kommune på tlf.: 41 95 45 43, eller tage kontakt til SSP som ved, hvordan situationen skal håndteres.

Man kan også ringe til **Hotline mod radikaliserings** på tlf. nr.: 41 74 90 90, som er åbent i tidsrummet 8-22. Her sidder specialiseret personale, som kan hjælpe med at afklare, om der er en akut trussel, og hvordan der skal handles.

Ved akutte bekymringer skal man altid henvende sig direkte til politiet på tlf. 112/114.

Man kan ligeledes skrive til Nordsjællands Politis infohus-postkasse nsj-infohus@politi.dk , som bliver tjekket flere gange dagligt på hverdage.

Hvis der er søskende i husstanden, skal det undersøges, om der er fare for deres trivsel, og om der skal laves en underretning på disse børn.

Vedr. borgere over 18 år

Man kan ringe til **Hotline mod radikalisering** på tlf. nr.: 41 74 90 90, som er åbent i tidsrummet 8-22. Her sidder specialiseret personale, som kan hjælpe med at afklare, om der er en akut trussel, og hvordan der skal handles.

Ved akutte bekymringer skal man altid henvende sig direkte til politiet på tlf. 112/114.

Man kan ligeledes skrive til Nordsjællands Politis infohus-postkasse nsj-infohus@politi.dk , som bliver tjekket flere gange dagligt på hverdage.

Hvis den berørte har børn, eller der er yngre søskende i husstanden, skal det undersøges, om der er fare for deres trivsel, og om der skal laves en underretning på disse børn.

9. Her kan du hente mere viden og få rådgivning

Der findes flere steder, hvor både myndigheds- og fagpersoner samt borgere med bekymringer vedr. radikalisering og ekstremisme kan hente mere viden og/eller henvende sig for at få råd og vejledning:

- Hotline mod radikalisering, tlf. 41 74 90 90, åbent i tidsrummet 8-22. Hotline mod radikalisering fungerer som et samlet nationalt kontaktpunkt, hvor alle i det danske samfund – både fagpersoner og borgere – kan henvende sig, hvis de har konkrete bekymringer om ekstremisme. Hotlinen er bemannet med erfarne medarbejdere inden for forebyggelse af ekstremisme og bistår med kvalificeret rådgivning. Det er muligt at henvende sig anonymt. Hvis det er relevant, henviser hotlinen videre til de lokale myndigheder, der hvor borgeren, som bekymringen drejer sig om, har bopæl.
- Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme står for hjemmesiden www.stopekstremisme.dk hvor man kan finde information om de fleste emner vedr. ekstremisme og radikalisering.
- Center for Dokumentation og Indsats mod Ekstremisme tilbyder udover omfattende information om ekstremisme generelt også specialiseret rådgivning til kommuner, regioner, kriminalpræventive samarbejder, uddannelsesinstitutioner, boligorganisationer, foreningslivet m.fl. Centeret rådgiver dog *ikke* i sager om navngivne personer. Rådgivningen kan kontaktes på tlf. 72 14 22 14
- VISO, Den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation, kan rådgive i konkrete enkeltsager med navngivne personer, hvor der er bekymring om ekstremisme.